

spreekt! Dat is zeker niet het woord van Joe Sixpack, de Amerikaanse evenknie van Jan Modaal. De ontwikkeling van de M3 (liquiditeiten massa) in de grafiek hierboven spreekt boekdelen. De monetaristische vuistregel is dat de groei van de M3 voldoende moet zijn om de ontwikkeling van de productie/productiviteit bij te houden. Als de M3 te snel groeit dan leidt dat tot teveel geld voor te weinig aanbod, dus tot inflatie. Als men geldontwaarding (van de dollar) had willen veroorzaken dan had het waarschijnlijk niet efficiënter gekund dan nu is gedaan. Bernanke, de huidige president van de FED, heeft zijn dissertatie gewijd aan een beschrijving van de oorzaak en de gevolgen van de crisis van 1929. Hij weet als geen ander wat de gevolgen van een (uitgestelde) kredietcrisis kunnen zijn. Het dilemma is diabolisch en het verdiept zich naarmate langer gewacht wordt met effectief handelen: deflatie en recessie nu, of gecamoufleerde stagflatie gevolgd door (hyper)inflatie en vervolgens een meltdown later!

Een volgende renteverlaging zit, zo bleek deze week, al in de pen, de motivatie zal zijn dat men een recessie zal willen voorkomen, dat klinkt edel en plausibel. Ondersteunend argument zal zijn dat de inflatie, gecorrigeerd voor "exogene ontwikkelingen", op het genblik, gezien de officiële statistieken (sic), wel meevalt en als probleem niet dominant is. Ook een flankerende belastingverlaging, monetair gefinancierd uiteraard, is mogelijk. Ironisch is dat men tegelijkertijd de verwachting uitspreekt dat de recessie mild en kortdurend zal zijn. De indicatie gevaarlijke middelen (i.c. exorbitante groei van M3) te gebruiken lijkt dus, als verkiezingen buiten beschouwing worden gelaten, afwezig. Gevolg van de stimulerende maatregelen zal waarschijnlijk zijn dat op korte termijn de beurzen en wellicht ook de reële economie in de VS tijdelijk aantrekken cq minder hard wegzakken. Zelfs een opleving van de dollar is mogelijk. Naar Azië verdwenen productiecapaciteit komt echter niet terug en de exportindustrie is in de VS te klein om een breed economisch herstel te dragen. Er zullen in de VS dan ook steeds meer mensen in de pizza-economie terecht gaan komen. Werkgelegenheid van het soort van drie banen voor één inkomen derhalve, goed voor de officiële arbeidsmarktstatistieken maar ook een Verelendung op ongekend grote schaal!

Op wat langer termijn zullen de duurzame gevolgen van het te goedkope geld zichtbaar worden. Kapitaal- en prijsinflatie zullen versnellen in de VS omdat importen van grondstoffen en eindproducten snel duurder worden en teveel geld naar beleggingsmogelijkheden zal zoeken. Accumulatie van schulden zal het vertrouwen in de dollar verder ondergraven en de endogene systeemrisico's zullen door de kapitaalinflatie groter zijn geworden; iedere kleine of grote oorzaak wordt dan een potentiële trigger. Een versnellende ontwaarding van de dollar kan dan tot een kettingreactie (hyperinflatie gevolgd door een meltdown) leiden.

Geld is schuld, dus de waarde van geld berust in laatste instantie op vertrouwen in de schuldenaar en dat vertrouwen wordt in de VS al enige tijd systematisch beschaamd. Welk percentage van de Amerikaanse middenklasse het gelag zal gaan betalen met een verdeling tot verlies van huis, vermogen en pensioen dus tot armoede is niet te berekenen, maar de Amerikaanse droom kan voor velen bedrog worden.

Misschien helpen Bush, Cheney, Goldman Sachs en Bernanke, de afgeschreven Marx toch nog aan zijn gelijk. Bien étonné de se trouver ensemble

"Verelendung" of American dream? Een gedachten experiment met een oude theorie.

John Williams's, Shadow Government Statistics (SGS) corrigeerde de officiële Amerikaanse overheidsstatistieken naar de methode van meten en verwerken van 1980. De grafieken die dat oplevert zijn hier gebruikt. SGS is in het leven geroepen omdat steeds meer Amerikaanse economen van mening zijn dat de Federale overheid met statistische verslaglegging over het reilen en zeilen van de Amerikaanse economie de burgerij al jaren lang doelbewust een rad voor ogen draait.

Volgens de theorie van het "historisch materialisme" van Karl Marx zou het kapitalisme via een proces van accumulatie van kapitaal en concentratie van macht en rijkdom bij een kleine groep bevoorrechten leiden tot verpaupering (Verelendung) bij grote groepen van de bevolking. Opstand van het proletariaat zou bij overschrijding van een kritische grens leiden tot revolutie en tot de dictatuur van het proletariaat.

Het ziet er nu naar uit dat inflatie, stagflatie en misschien later zelfs hyperinflatie in de randvoorwaarden voor een dergelijk proces kunnen gaan voorzien in de VS. De jaarlijkse inflatie (stijging van de Consumer Price Index) bedroeg in de VS in 2007, als er van uit wordt gegaan dat SGS haar werk goed heeft verricht, al meer dan 10%. Die geldontwaarding, gecombineerd met de constatering dat het bruto binnenlands product (zie de tweede grafiek) de laatste jaren daalt, maakt begrijpelijk dat men in de VS aan de onderkant van de arbeidsmarkt (de pizza- en schoonmakerseconomie) tegenwoordig drie volle banen nodig heeft om in leven te blijven. De daling van de dollar tegenover andere valuta's is vanuit dit gezichtspunt niet raadselachtig of onverklaarbaar. Indien nu ook, zoals donderdag j.l. geschiedde, officieel toegegeven wordt dat de productie daalt dan is de situatie van de VS-economie waarschijnlijk al verder verslechterd dan tot nu toe werd geloofd. De cijfers van financials en uit de reële economie die de komende weken zullen worden gepubliceerd zullen, ondanks verhullende officiële statistieken, een indicatie geven van de werkelijke ontwikkelingen.

Een aanzienlijke geldontwaarding lijkt, dat moet gesteld worden, een voor de hand liggende methode voor de VS om enigszins en wel op kosten van de schuldeisers uit de immense schulden, die immers in dollars luiden, te komen. Het is dus niet uit te sluiten dat de buitensporige ontwikkeling van de liquiditeitenmassa niet onbedoeld is geweest. De ontwikkeling van de M3 en het achterhouden van cijfers daaromtrent door de FED doen het ergste vrezen.

Deflatie (vraaguitval en prijsdalingen) een verschijnsel dat in het verleden wel eens een einde wilde maken aan een periode van ongebreidelde geldgroei is op korte termijn niet te verwachten. Ten tijde van de gouden standaard was er de discipline van de relatie tussen dekking (goud) en geld, die kon dwingen tot monetaire contractie. Die band is allang verdwenen, tegenover in omloop gebracht geld (dollars) staan nu schulden zonder dekking. Geldschepping is dus makkelijk en straffeloos te realiseren. Bovendien, deflatie zou de last van de schulden voor de VS juist verzwaren in plaats van verlichten en dat is, indien de illusie dat schulden worden terugbetaald moet blijven bestaan, niet in het belang van banken en overheid in de VS.

Vele overwegingen en omstandigheden maken het dus voor de hand liggend te beslissen extra - vanzelfsprekend ongedekt - geld in omloop te brengen ten einde de schulden van het land te devalueren. Dat gebeurt sinds enige jaren dan ook versneld via de begroting, de betalingsbalans en de monetaire politiek. Het instituut dat op dit gebied inmiddels een naam heeft te verliezen, de FED, is per saldo eigendom van particuliere Amerikaanse (soms geheel of gedeeltelijk in Europees eigendom) banken c.q. financiële belangenstructuren. Wiens brood men eet wiens woord men

